

บทเรียนสำเร็จรูป
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รหัส ว 32101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ร่างกายของเรา
การกำเนิดและการเจริญเติบโต เล่ม 1

BIRTH AND GROWTH

นายทองสืบ สืบค้า

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านหนองปรือ (รัฐราษฎร์พัฒนา)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รหัส ว 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน ใช้อ่านเพิ่มเติม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ร่างกายของเรา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

จัดทำบทเรียนสำเร็จรูป การกำเนิดและการเจริญเติบโต เล่ม 1 ประกอบการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและใช้อ่านเพิ่มเติม เรื่อง ระบบสืบพันธุ์

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ ประกอบไปด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เนื้อหา และรายละเอียดของเนื้อหา โดยมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเนื้อหาของแต่ละรอบจะมีความสัมพันธ์กันที่เสนอเรื่องราวของอวัยวะต่างๆของร่างกาย ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ มีภาพประกอบอย่างชัดเจน สื่อความหมาย และสวยงาม ตลอดจนใช้ถ้อยคำอธิบายที่เข้าใจง่าย นักเรียนสามารถตอบคำถาม และตรวจคำตอบด้วยตนเอง

หลังจากนำบทเรียนสำเร็จรูปชุดนี้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้อ่านเพิ่มเติมแล้ว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนสามารถฝึกทักษะด้านการคิด การไฟหานความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้มาก นับว่าเป็นสื่อการสอนที่ดี มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง สามารถอ่านwayประโดยชั้นต่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรได้

ทองสืบ สืบค้า

บทเรียนสำเร็จรูป

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ร่างกายของเรา

การกำเนิดและการเจริญเติบโต

สาระสำคัญ

การสืบพันธุ์เป็นกระบวนการดำรงเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ไม่ให้สูญพันธุ์ไปจากโลก โดยการที่เซลล์สืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง จะผสมเข้าด้วยกัน เรียกว่า การปฏิสนธิ (Fertilization) จากนั้นเชื้อที่ได้รับการผสมแล้ว จะพัฒนาเป็นตัวอ่อน (Embryo) แล้วค่อยๆเจริญเติบโตจนคลอดออกมานมุนย์ในเวลาต่อมา

สำหรับมนุษย์ การปฏิสนธินี้ขึ้นเมื่อมีการร่วมประเวณี โดยตัวอสุจิ (Sperm) ซึ่งเป็นเซลล์สืบพันธุ์ของเพศชาย จะเข้าไปผสมกับไข่ (Ovum) อันเป็นเซลล์สืบพันธุ์ของเพศหญิง

การปฏิสนธิจะเป็นการรวมเอาคุณลักษณะของพ่อและแม่ถ่ายทอดมาสู่ลูก โดยลูกอาจมีลักษณะตา และผม ความสูง และรูปร่างลักษณะเหมือนกับพ่อแม่ ส่วนบุคคลลักษณะถึงแม้จะได้รับการถ่ายทอดมาเหมือนกัน แต่ก็สังเกตได้ยาก

วัตถุคือในการสร้าง “มนุษย์” จะอยู่ในตัวอสุจิและไข่ ซึ่งเมื่อมีการปฏิสนธิ วัตถุคือก็จะรวมตัวกันเป็นเซลล์ๆหนึ่ง แล้วค่อยๆวิวัฒนาการไปเป็นตัวอ่อน (ทารก) ต่อไป

ตัวอ่อนของมนุษย์จะเจริญเติบโตอย่างภายในครรภ์ของมารดา เพราะต้องอาศัยอาหารและการปกป้องจากครรภ์ของมารดา จนกว่าจะคลอดออกมานมสู่โลกภายนอก

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมต่อไปนี้

- อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ รังไข่ ไข่ การตกไข่ ประจำเดือน อัมพาต อสุจิ การปฏิสนธิ เอ็มบริโอ modulus
- ชี้บ่งส่วนประกอบต่างๆของระบบสืบพันธุ์เพศชายและระบบสืบพันธุ์เพศหญิงได้
- อธิบายหน้าที่ของส่วนประกอบต่างๆของระบบสืบพันธุ์เพศชายและระบบสืบพันธุ์เพศหญิงได้

4. อธิบายเกี่ยวกับ โคร โมโซม ยีนส์และลักษณะทางพันธุกรรมได้
5. อธิบายโครงสร้างและการทำงานของระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์และสัตว์บางชนิดได้
6. ให้การช่วยเหลือ และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

คำแนะนำในการเรียน

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้อ่านเพิ่มเติมโดยการศึกษาด้วยตนเอง และปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำข้อทดสอบก่อนเรียน
2. ศึกษาบทเรียน
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ตรวจคำตอบจากเฉลย
5. ทบทวนความรู้แล้วทำข้อทดสอบหลังเรียน
6. คำถามจากบทเรียนไม่ใช่ข้อสอบ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ หากมีข้อสงสัยในการใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้ถามครูผู้สอนได้ทันที
7. การศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้จะไม่บรรลุผลสำเร็จถ้านักเรียนขาดความชื่อสัตย์ใน การปฏิบัติกิจกรรม
8. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในระยะเวลาคำตอบที่แจกให้ และห้ามบีบเบี้ยนข้อความใดๆ ลงในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง การกำเนิดและการเจริญเติบโต เล่ม 1

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เหตุใดจึงต้องมีการสืบพันธุ์ ก. เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์มิให้สูญพันธุ์ไป ข. เพื่อปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้นตามลำดับ วิวัฒนาการ ก. เพื่อให้เข้ากับพวกรสีขาวกันได้ ง. เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมชาติ	6. ไข่ที่ได้รับการผสมแล้วจะไปฟังตัวที่ได้ ก. รังไข่ ข. ห่อน้ำไข่ ค. ช่องคลอด ง. พนังมดลูกด้านใน
2. อวัยวะที่ทำหน้าที่ผลิตอสุจิคืออวัยวะใด ก. องคชาต ข. อัณฑะ ค. ถุงน้ำอสุจิ ง. หลอดเก็บเชื้ออสุจิ	7. อาหารประเภทใดที่จำเป็นที่สุดสำหรับมารดาที่ตั้งครรภ์ และทารกในครรภ์ ก. ไขมัน ข. โปรตีน ค. คาร์โบไฮเดรต ง. วิตามิน
3. เซลล์สืบพันธุ์เพศชายเรียกว่าอะไร ก. องคชาต ข. อัณฑะ ค. อสุจิ ง. ไข่	8. เซลล์สืบพันธุ์เพศหญิงเรียกว่าอะไร ก. รังไข่ ข. ห่อน้ำไข่ ค. ไข่ ง. อสุจิ
4. ไข่และอสุจิจะมีสารชนิดหนึ่งลักษณะคล้ายเส้นด้ายซึ่งบรรจุข้อมูลที่เป็นรหัสเอาไว้เพื่อใช้สำหรับสร้างชีวิตใหม่ที่มีมาเรียกว่าอะไร ก. ราก ข. ดาวน์ชินโตรม ค. เอ็มบริโอ ง. โครโนไซม	9. ตามปกติช่วงระยะเวลาห่างของการมีประจำเดือนจะอยู่ระหว่างกี่วัน ก. 24 วัน ข. 26 วัน ค. 28 วัน ง. 30 วัน
5. เซลล์แรกที่ถูกผสมระหว่างอสุจิกับไข่เรียกว่าอะไร ก. เอนโดสเปรร์ม ข. ไข่อ่อน ค. ทารก ง. เอ็มบริโอ	10. เมื่อนุ่มนวดลูกเตรียมพร้อมสำหรับการฟังตัวของไข่ที่ผ่านการผสมอสุจิแล้ว โดยสภาพความพร้อมนี้คงอยู่ประมาณกี่วัน ก. 10 วัน ข. 15 วัน ค. 20 วัน ง. 25 วัน

แบบทดสอบก่อนเรียน

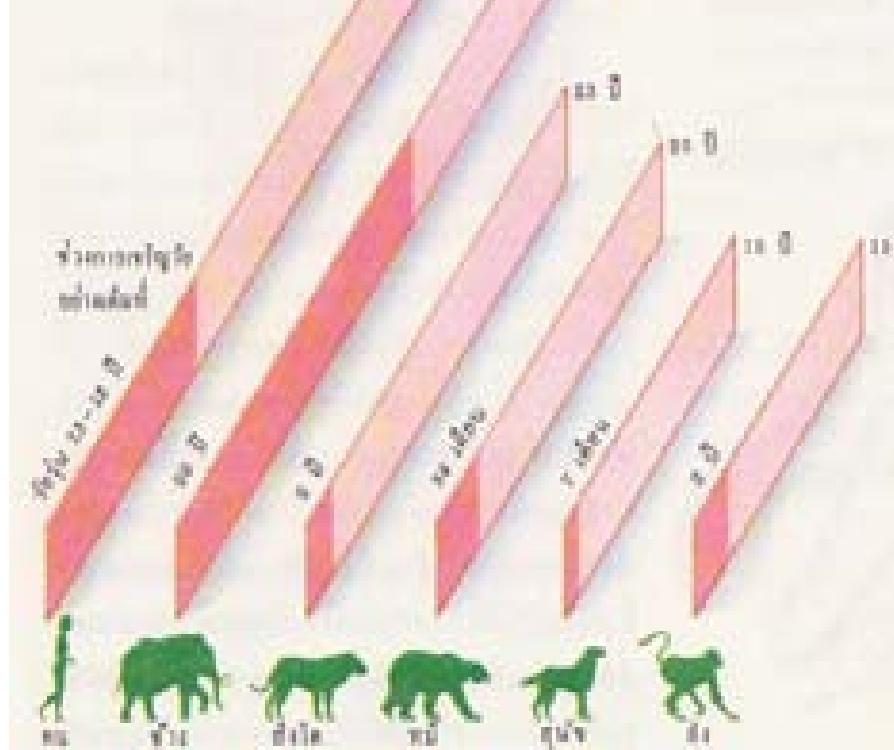
1. ก
2. ข
3. ค
4. ง
5. จ
6. ง
7. ข
8. ค
9. ค
10. ก ฉ

๔. เพื่อนทุกคนตอบอย่างนี้ทุกข้อหรือเปล่า
ครับ ถ้าตอบแตกต่างจากนี้ไม่ต้องเสียใจ
เชิญศึกษาเรื่องกำเนิดและการเจริญเติบโตใน
บทเรียนต่อไปนะครับ

แผนภูมิแสดงช่วงชีวิตและช่วงการเจริญวัยอย่างเต็มที่
ของสัตว์โลกบางชนิด

โดยปกติแล้วมนุษย์จะมีอายุยืนยาว
กว่าสัตว์อื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน
มนุษย์ก็ต้องใช้ระยะเวลาในการเจริญวัย
พัฒนาตนเองไปถึงช่วงการเจริญวัย
อย่างเต็มที่ด้วย ดังนั้น ช่วงชีวิตของ
สัตว์โลกจึงดูเหมือนจะเกี่ยวข้องกับ
การบรรลุถึงช่วงการเจริญวัยอย่าง
เต็มที่มากกว่าจะล้มพังกับขนาดของ
รูปร่างว่าใหญ่หรือเล็ก

กรอบที่ 1

ระบบสืบพันธุ์เพศชาย

อวัยวะสืบพันธุ์เพศชายบางส่วนจะอยู่ในร่างกาย ตรงบริเวณ ส่วนล่างของท้อง ซึ่งนอกจากจะใช้ในการสืบพันธุ์แล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบการขับถ่ายของเลี้ยง หรือปัสสาวะ (Urine) ออกจากร่างกายอีกด้วย

ส่วนประกอบที่สำคัญของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชายได้แก่ ลูกอัณฑะ (Testes) จำนวน 2 ลูก มีลักษณะเด็กกลม บรรจุอยู่อย่างหลامๆ ในถุงหนังที่เรียกว่า ถุงอัณฑะ (Scrotum) ซึ่งอยู่ในบริเวณขาหนีบ ส่วนประกอบภายนอกอีกส่วนหนึ่งของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย ก็คือ ลิ้งค์หรือองคชาต (Penis) อันมีลักษณะเป็นท่อหรือหลอดตั้งอยู่เหนือลูกอัณฑะ ใช้ช่วยในการขับถ่ายปัสสาวะด้วยเช่นกัน

ในลูกอัณฑะแต่ละข้าง จะมีท่อเลือกตาดไปด้านขวาเรียกว่า ท่อผลิตเชื้ออสุจิ (Vas deferens) วันหนึ่งๆ อัณฑะจะผลิตอสุจิออกมา นับเป็นร้อยๆ ล้านตัว

ระบบสืบพันธุ์เพศชายประกอบด้วย อัณฑะ ถุงอัณฑะ ต่อมสร้างน้ำเลี้ยงอสุจิ หลอดนำอสุจิ และต่อมลูกหมาก เด็กชายจะเริ่มสร้างอสุจิเมื่ออายุประมาณ 12-13 ปี และจะสร้างจนตลอดชีวิต การหลั่งน้ำอสุจิแต่ละครั้งจะมีของเหลวประมาณ 3-4 ลูกบาศก์เซนติเมตร มีตัวอสุจิประมาณ 350 - 500 ล้านตัว ขายที่เป็นหมันจะมีตัวอสุจิน้อยกว่า 30 - 50 ล้านตัวต่อ 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร อสุจิจะมีชีวิตอยู่ในมคลูกได้ประมาณ 1-2 วัน

อสุจิจะถูกส่งจากลูกอัณฑะมาตามหลอดนำเชื้ออสุจิที่ทอดตัวคลเดี้ยงไว้ตามส่วนต่างๆ ของระบบขับถ่ายปัสสาวะ จากนั้นจะผสมกับของเหลวที่ต่อมต่างๆ ผลิตขึ้นมา กลายเป็นของเหลวญี่บุ่นค้างค้างเรียกว่าน้ำเชื้ออสุจิ (Semen) ซึ่งจะถูกกักเก็บไว้ใน ถุงเก็บน้ำเชื้ออสุจิ (Seminal vesicles) เมื่อมีการร่วมประเวณีนั่นเองขึ้นสุดยอด ถุงน้ำเชื้อก็จะสูบฉีดนำเชื้ออสุจิให้ไหลไปตามท่อขององคชาต เข้าสู่อวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง

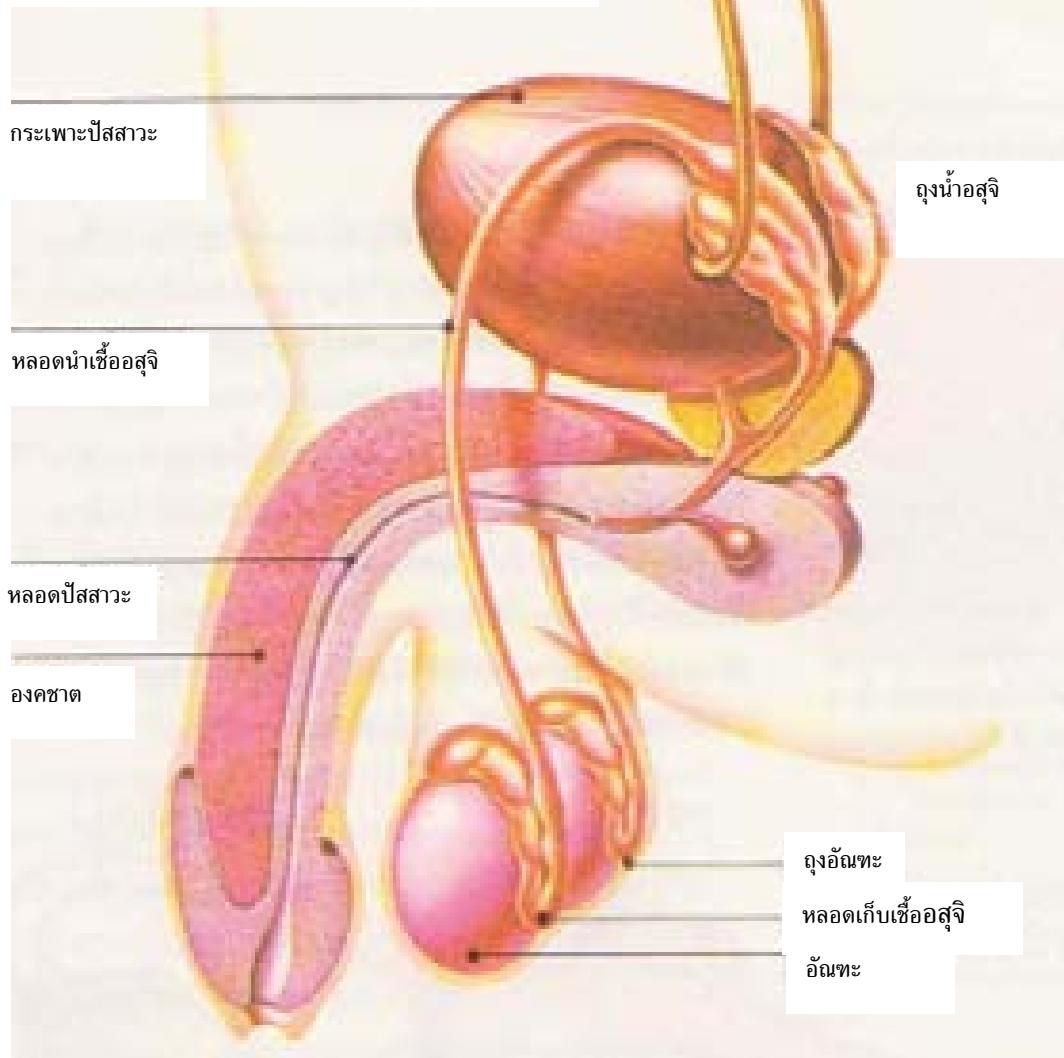
ตัวอสุจิเป็นเซลล์ที่มีขนาดเล็กมาก รูปร่างคล้ายลูกอ้อด หัวกลมโต ลำตัวเรียวแหลม ทางยาว เราสามารถมองเห็นตัวอสุจิได้โดยกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งจะพบตัวอสุจิกวัดแກว่งทางแหวกว่ายไปมาอยู่ในน้ำเชื้ออสุจิ

ภาพแสดงลักษณะของตัวอสุจิ

ภาพแสดงโครงสร้างของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย

หลอดใต้น้ำปัสสาวะมาจากไต

ตามปกติ องคชาตจะนิ่มหรืออ่อนด้า แต่ขณะที่เกิดอารมณ์ทางเพศ โลหิตจะถูกสูบฉีดเข้าไปยังเนื้อเยื่อ ซึ่งมีลักษณะคล้ายฟองน้ำในองคชาต ทำให้องคชาตแข็งตัวและขยายขนาดขึ้น คือ เตรียมพร้อมสำหรับการร่วมประเวณี องคชาตสามารถสอดใส่เข้าไปในอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง ได้ลึกพอสมควร เพื่อตัวอสุจิว่ายเข้าไปผสานกับไข่ หรือเซลล์สืบพันธุ์เพศหญิง ได้โดยสะดวก

องค์ประกอบส่วนใหญ่ของ อวัยวะสืบพันธุ์เพศชายจะอยู่ ภายในกร่างกายมีหน้าที่ 2 อย่าง คือ สืบพันธุ์และขับถ่าย น้ำส่าวะออกจากกร่างกาย

กิจกรรมที่ ①

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

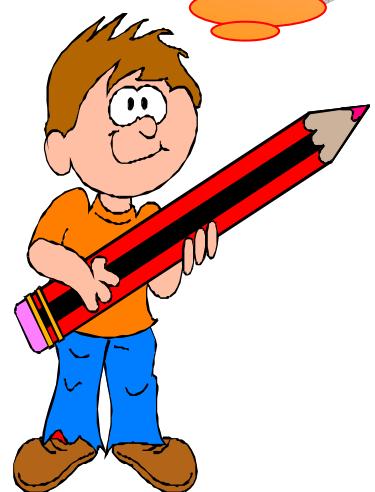
1. อวัยวะสืบพันธุ์เพศชายมีหน้าที่ 2 อย่าง คือ ทำอะไรบ้าง
ตอบ.....
.....
2. ส่วนประกอบที่สำคัญของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย คือ อะไร
ตอบ.....
.....
3. เชลล์สืบพันธุ์เพศชาย เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
ตอบ.....
.....
4. สุดท้ายเชื่ออสุจิจะถูกเก็บไว้ที่ใด
ตอบ.....
.....
5. สิ่งที่ช่วยให้องคชาดเบ่งตัวและขยายขนาดขึ้น คือ อะไร
ตอบ.....
.....

ตรวจคำตอบ

กิจกรรมที่ ①

1. สืบพันธุ์ และขับถ่ายปัสสาวะออกจากร่างกาย
2. ลูกอัณฑะ (Testes)
3. เซลล์อสุจิ (sperm cell)
4. ถุงเก็บน้ำเชื้ออสุจิ (Seminal vesicles)
5. ໄລหนิต

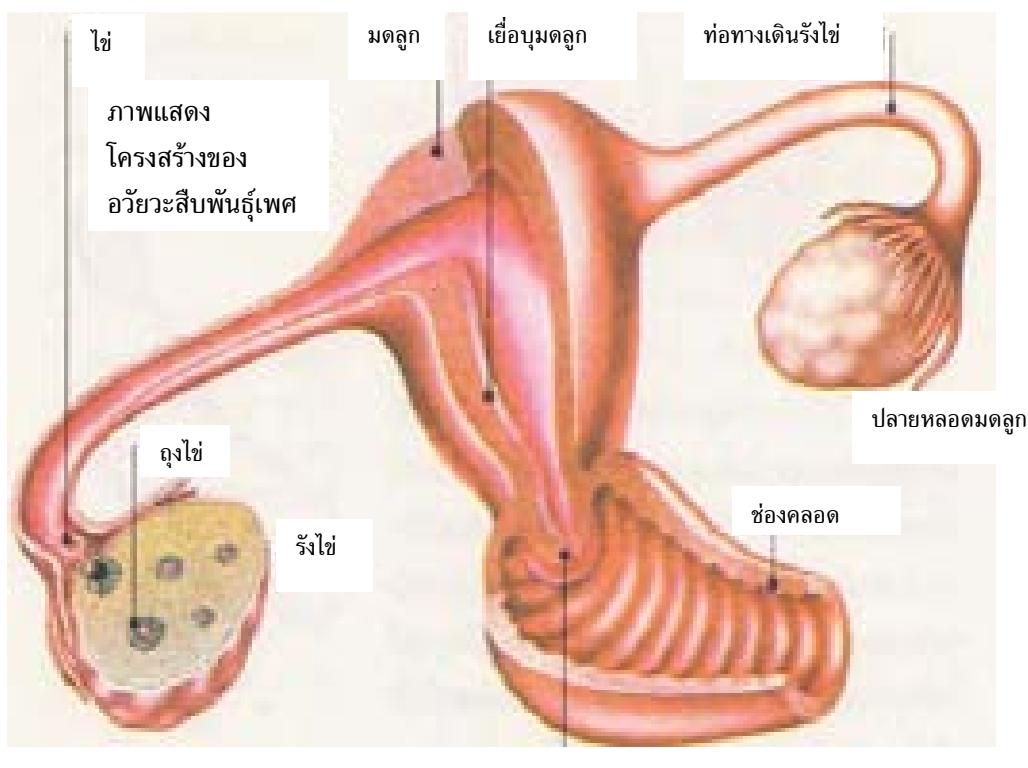
กรอบที่ 2

ระบบสืบพันธุ์เพศหญิง

อวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิงจะอยู่ภายในร่างกายเกือบทั้งหมด มีเพียงช่องคลอด(Vagina) ซึ่งประกอบด้วยเนินหัวหน่าว แคมไขมุ่ และแคมเล็กเท่านั้น ที่อยู่ภายนอก

อวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิงจะตั้งอยู่ในกระเพาะและรังไข่ ท้องส่วนล่าง ส่วนบนมดลูกอันเป็นกล้ามเนื้อที่มีขนาดเล็กนั้น จะขยายตัวใหญ่ขึ้นในระหว่างการตั้งครรภ์

เซลล์สืบพันธุ์เพศหญิงเรียกว่า ไข่ (Egg) ถูกผลิตขึ้นในรังไข่ (Ovaries) ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกับลูกอัณฑะของเพศชาย รังไข่แต่ละข้างจะตั้งอยู่บริเวณซ่องท้องส่วนล่าง โดยส่วนหนึ่งของรังไข่จะถูกปิดด้วยหลอดดมดลูก (Fimbriae) ลักษณะเป็นห่อคล้ายนิ่วเมื่อแผ่นคลุมไว้เพื่อช่วยให้ช่องเปิดของรังไข่เชื่อมต่อกับ ท่อทางเดินรังไข่ (Fallopian) หรือ หลอดดมดลูก(Oviduct) เมื่อไข่สุกก็จะเคลื่อนตัวผ่านช่องนี้

ภาพตัดขวางแสดงตำแหน่ง
อวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง

ท่อทางเดินรังไข่จะเชื่อมต่อ กับ อวัยวะที่ทารกใช้เป็นที่เจริญเติบโต คือ **มดลูก(Uterus or Womb)** ซึ่งเป็นกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ตั้งอยู่ตรงฐานของช่องท้อง มีรูปร่างคล้ายลูกแพร์ ขนาดใหญ่เท่ากำปั้น ภายในกลวงเป็นโพรงตอนปลายแคบและชี้ลงเมื่องลาง

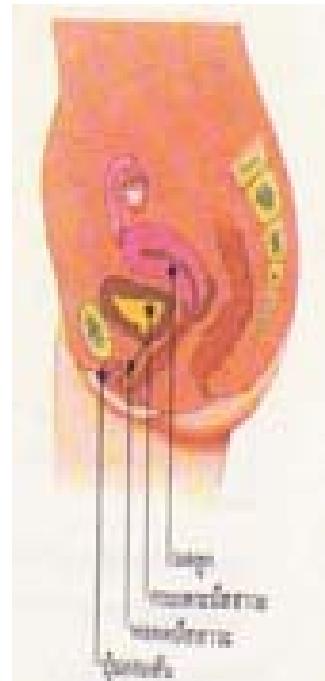
ปากทางเข้าสู่มดลูก เรียกว่า **คอมมดลูก (Cervix)** เป็นกล้ามเนื้อที่บีบตัวเข้าหากันเป็นจังหวะ แต่จะเปิดอ้าออกเล็กน้อยเพื่อให้ตัวอสุจิผ่านเข้ามาได้ และจะยืดตัวอย่างเต็มที่เพื่อให้ทารกผ่านออกไประหว่างการคลอด

คอมมดลูกตั้งอยู่บนส่วนปลายของ **ช่องคลอด (Vagina)** ซึ่งยาวประมาณ 8 เซนติเมตร ($3\frac{1}{2}$ นิ้ว) ปกติช่องคลอดจะแบบเรียบอยู่ระหว่าง กระเพาะปัสสาวะ (Bladder) กับ ลำไส้ตรง (Rectum) แต่สามารถขยายตัวกว้างออกเพื่อรับของเสียในระหว่างการร่วมประเวณี หรือเพื่อเปิดทางให้ทารกเคลื่อนตัวผ่านออกไประหว่างเวลาคลอดได้

ระบบสืบพันธุ์เพศหญิง ประกอบด้วย รังไข่ ปีกมดลูก(ท่อน้ำไข่) มดลูก

นอกจากนี้ ภายในช่องคลอดยังมี หลอดปัสสาวะ(Urethra) แทรกตัวอยู่ เพื่อเป็นช่องขับถ่ายของเสียออกจากกระเพาะปัสสาวะ ช่องคลอดนี้จะเปิดออกสู่ ภูเขา (Vulva) โดยตรงรอยต่อด้านบนของแคมเล็ก จะมีปุ่มก้อนเนื้อเล็กๆติดอยู่ เรียกว่า ปุ่มกระสัน หรือ เม็ดละมุด (Clitoris) ซึ่งจะขยายตัวใหญ่ขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ

บริเวณด้านหน้าของอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง จะเป็นกลีบเนื้อที่พับตัวอยู่กัน เรียกว่า แคม(Labia) ทำหน้าที่ป้องกันอวัยวะต่างๆที่อยู่ภายใน

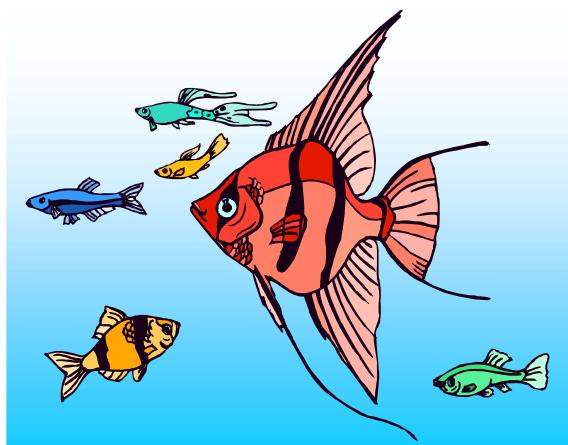

มดลูกจะถอนตัวไปข้างหน้า และตั้งอยู่เหนือนอกกระเพาะปัสสาวะ สำหรับหลอดปัสสาวะในเพศหญิง นั้น จะมีขนาดที่สั้นมาก

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ① เชลล์สีบพันธุ์เพศหญิงเรียกว่า อะไร
ตอบ.....
- ② เชลล์สีบพันธุ์เพศหญิงถูกผลิตขึ้นที่ใด
ตอบ.....
- ③ อวัยวะที่ทำการจะใช้เป็นที่เจริญเติบโต คือ อวัยวะใด
ตอบ.....
- ④ ปากทางเข้าสู่มดลูกเรียกว่าอะไร มีไว้ทำอะไร
ตอบ.....
- ⑤ แคม (Labia) มีหน้าที่อย่างไร
ตอบ.....

ตรวจคำตอบ

กิจกรรมที่ 2

เซลล์ไข่ (egg cell)

รังไข่ (Ovaries)

มดลูก (Uterus or Womb)

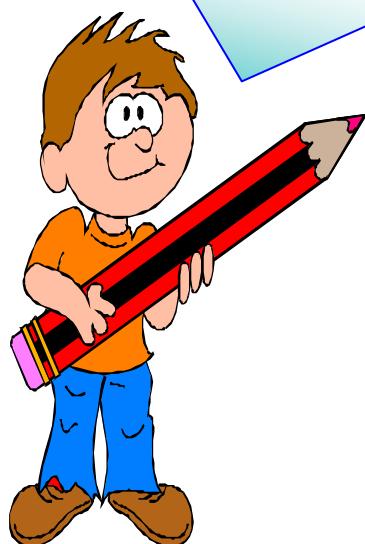
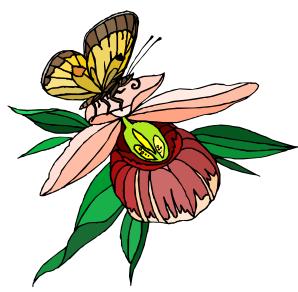
คอมมดลูก (Cervix) มีไว้เพื่อให้ตัวอสุจิผ่านเข้ามาได้ และเพื่อให้ทารกผ่านออกไประดับในระหว่างคลอด

ป้องกันอวัยวะต่างที่อยู่ภายนอก

1

กรอบที่ 3

การมีประจำเดือนและการตกไข่

ในเด็กผู้หญิงแรกเกิด รังไข่แต่ละข้างจะมีไข่อ่อนอยู่ประมาณ 250,000 ใบ แต่เมื่อย่างเข้าสู่วัยสุกทางเพศ (Puberty) หมายถึง มีความพร้อมที่จะให้กำเนิดบุตรได้ จะเหลือไข่อ่อนประมาณ 10,000 ใบ เท่านั้น ซึ่งในจำนวนนี้จะลูกใช้เพียงไม่กี่ใบ คือ รอบเดือนละ 1 ใบ เป็นดังนี้เรียกว่าปจฉกกว่าจะพ้นวัยสุกทางเพศ

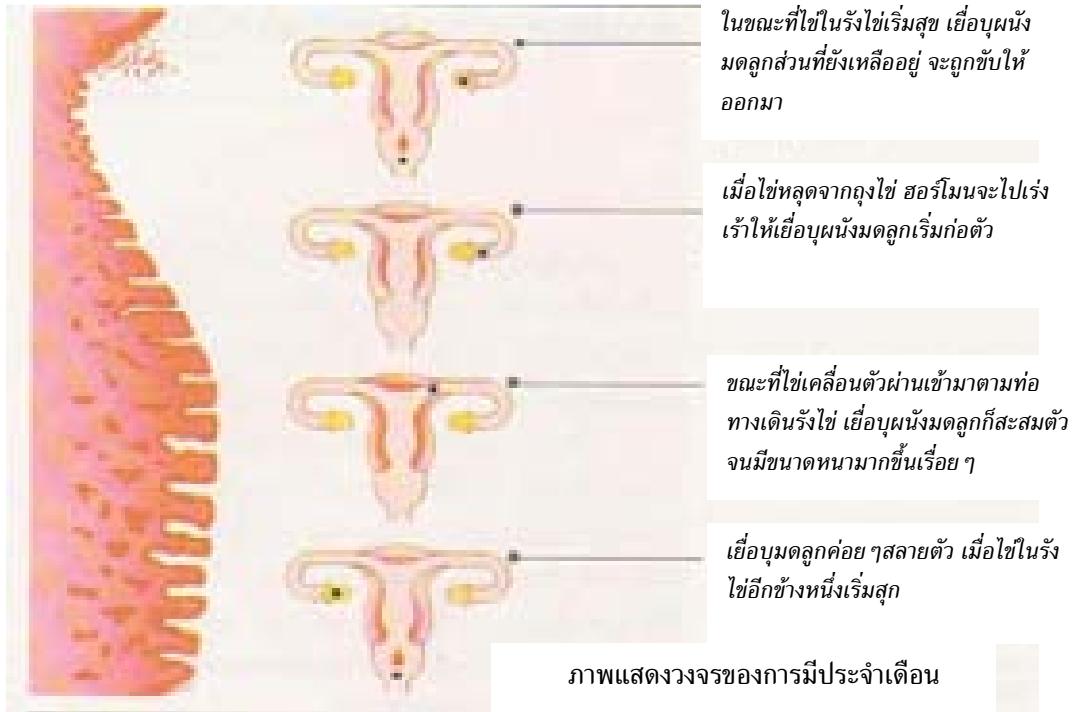
ประมาณทุกๆ 28 วัน ไข่ในรังไข่จะสุก 1 ใบ และถูกไข่ (Ovarian follicle) ซึ่งอยู่ตรงผิวน้ำรังไข่ จะค่อยๆ พองออกเล็กน้อย เมื่อถูกไข่ มีขนาดโดยร้าว 1 เซนติเมตร ($\frac{1}{2}$ นิ้ว) ก็จะแตกขาด ปล่อยไข่ หลุดออกจาก ขั้นตอนนี้เรียกว่า การตกไข่ (Ovulation) ไข่ที่สุกแล้ว จะเคลื่อนที่ไปยังท่อทางเดินรังไข่หรือหลอดคลูกทันที

สำหรับถุงไข่นั้น หลังจากปล่อยไข่แล้ว ก็จะถลายตัวลง เป็นก้อนสีเหลืองเล็กๆ เรียกว่า วัตถุสีเหลืองในรังไข่ (Corpus luteum) ทำหน้าที่ช่วยผลิตสารเคมีที่มีคุณค่าหรืออร์โนนอອกมาเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งหากไม่เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฮอร์โมนนี้จะค่อยๆ เสื่อมสลายไปเอง

การตกไข่จะมีขึ้นในทุกๆ เดือน อันเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิด วงจรประจำเดือน หรือระดู หรือเมนส์ กล่าวคือ ในแต่ละวัน เยื่อบุ ผนังมดลูก (Endometrium) จะเริ่มนิ่มน้ำดของความหนาเพิ่มขึ้น เรื่อยๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการฝังตัวของไข่ที่ผ่านการผสมกับ อสุจิแล้ว โดยสภาพความพร้อมนี้จะคงอยู่ประมาณ 10 วัน หลังจากนั้น ถ้าหากไข่ไม่ได้รับการผสมก็จะฟ่อวัตถุสีเหลืองในรังไข่จะหยุด ผลิตฮอร์โมน ขณะเดียวกัน เยื่อบุผนังมดลูก

ภาพแสดงลักษณะของเซลล์ สืบพันธุ์เพศหญิง

ไข่หรือเซลล์สืบพันธุ์เพศหญิง มีขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับตัวอสุจิแล้ว จะมีขนาดใหญ่กว่ามาก

ก็คืออย่างลายตัว หลุดไหหล่นกับโลหิตออกมายานหางช่องคลอด เรียกว่า รอบเดือน (Period) หรือ การมีประจำเดือน (Menstruation) ซึ่งจะไหหลอดอุ้ยเพียงไม่กี่วันเท่านั้นก็หยุด แล้ววงจรที่ก่อตัวมาทั้งหมด ก็จะเริ่มต้นขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นดังนี้เรื่อยไปจนกว่าจะถึงวัยหมดประจำเดือน

ตามปกติ วงจรหรือช่วงระยะเวลาห่างของการมีประจำเดือนแต่ละครั้ง จะอยู่ระหว่าง 19-37 วัน แต่เท่าที่พบกันมากอยู่ในช่วง 28 วันเสียส่วนใหญ่ ระยะเวลาของการมีประจำเดือนประมาณ 3-6 วัน จะมีลักษณะประมาณ 60-90 ลูกบาศก์เซนติเมตร

อาการ ความวิตกกังวล และสุขภาพ มีผลต่อการหลั่งฮอร์โมนของต่อมได้สมอง ทำให้ประจำเดือนคลาดเคลื่อนได้ท่าว่าอาจมีการคลาดเคลื่อนไปจากนิ่ืำง โดยเฉพาะกับสตรีที่เริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกๆ ซึ่งในที่สุดร่างกายก็จะปรับเป็นปกติเอง

หญิงจะสร้างไข่ได้ตั้งแต่อายุประมาณ 12-13 ปี ถึง 50 ปี โดยรังไข่ข้างซ้ายจะเริ่มสร้างก่อน ตลอดชีวิตของหญิงจะสามารถผลิตไข่ได้ประมาณ 400 ใบ

กิจกรรมที่ 3

ให้นักเรียนนำอักษรหน้าข้อความที่อยู่ทาง

ขวามือ

1. มีความพร้อมที่จะให้กำเนิดบุตรได้

ก. การตกไข่(Ovulation)

2. ประมาณทุกๆ 28 วัน

ข. วัตถุสีเหลืองในรังไข่
(Corpus luteum)

3. "ไข่ในรังไข่จะสุก 1 ใบ และถุงไข่ปัล้อยไข่หลุดออกมานะ

ค. ถุงไข่ (Ovarian follicle)

4. เยื่อบุผนังมดลูกลายตัว หลุดไหลลงบนกับโอลิฟิต
ออกมาย่างซ่องคลอด

ง. "ไข่ในรังไข่จะสุก 1 ใบ

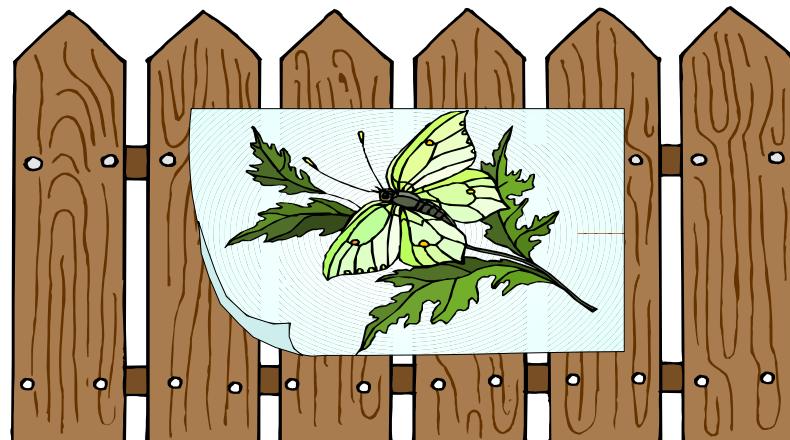

5. ตามปกติ ระยะห่างของการมีประจำเดือน แต่ละครั้ง

จ. วัยสุกทางเพศ(Puberty)

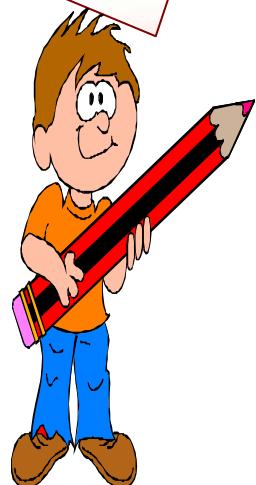
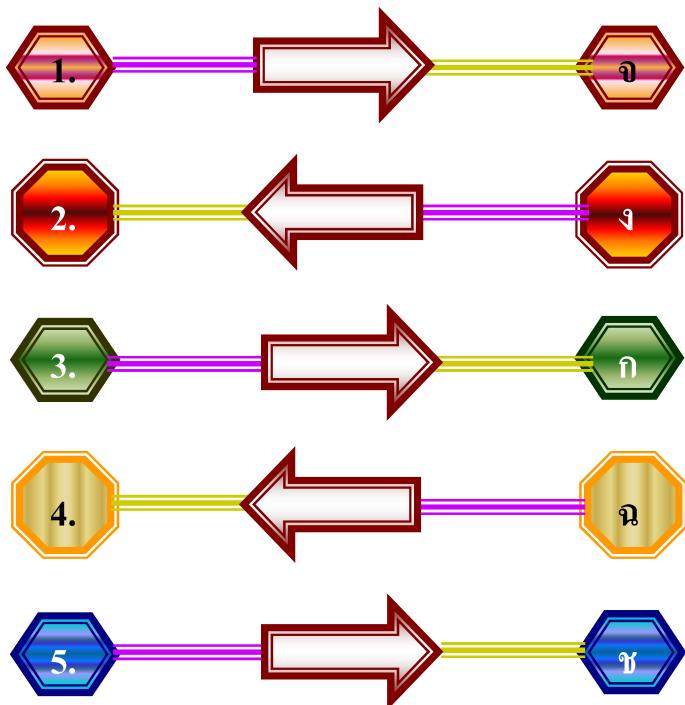
ฉ. รอบเดือน(Period)

ช. จะอยู่ระหว่าง 9 -37 วัน

ตรวจคำตอหน

กิจกรรมที่ 3

กรอบที่ 4

ขั้นตอนของการผสมพันธุ์

การผสมพันธุ์จะเกิดขึ้นใน
ขณะที่ไข่ผ่านมาตามท่อ
ทางเดินรังไข่ โดยอสุจิหลาย
ตัวจะได้พบกับไข่(A)เมื่อสุ
เพียงตัวเดียวเท่านั้นที่สามารถ
เจาะผ่านเซลล์ปฏิบัติได้
(B) หัวของอสุจิผสมกับ
นิวเคลียส ขณะที่ครโนไซมของ
อสุจิและไข่จะรวมเข้าด้วยกัน
(C) ไข่ที่ได้เริ่มการผสมใหม่เริ่ม
แยกตัว(D) และจะแยกออกเป็น
เซลล์ที่เหมือนกัน 2 เซลล์
(E) ขั้นตอนต่อๆ ๆ ที่พัฒนา
ต่อไปเรื่อยๆ(F) จนกระทั่งเกิด
เป็นก้อนเซลล์กลุ่มใหญ่ซึ่ง
เรียกว่าเซลล์ของตัวอ่อน(G)

เมื่อไข่ตกลมาจากรังไข่แล้ว 1-2 ชั่วโมง ไข่จะเริ่มเคลื่อนตัวอย่าง
ช้าๆ ตามท่อทางเดินรังไข่เข้าสู่มดลูก ซึ่งจะใช้เวลาเดินทางราว 2 วัน
ในระหว่างนี้ไข่สามารถรับการผสมจากอสุจิได้

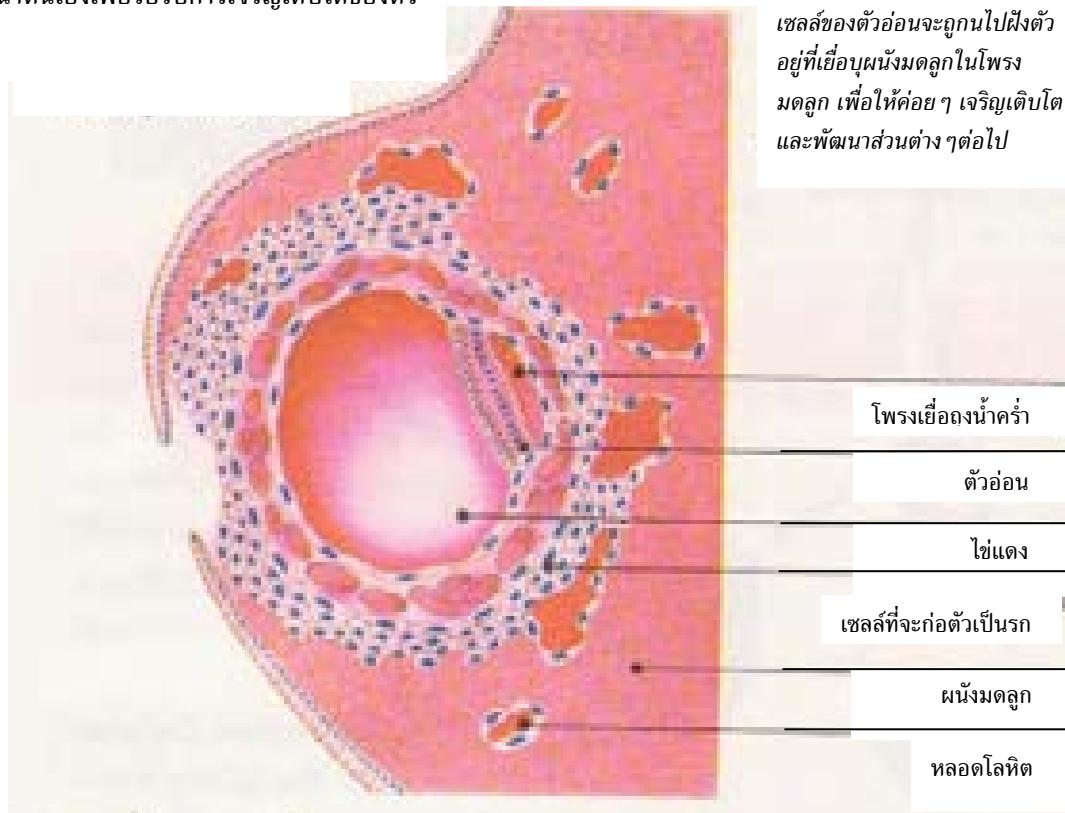
เมื่อมีการร่วมประณีตถึงจุดสุดยอด องคชาตจะหลังน้ำเชื้อ
อสุจิ (Ejaculation) ซึ่งมีอสุจิอยู่ประมาณ 350- 500 ล้านตัวเข้าสู่อวัยวะ
สืบพันธุ์เพศหญิง โดยน้ำเชื้ออสุจิจะไปเกาะอยู่แถบคอมมดลูก แต่มีอสุจิ
ราวกๆ 1 ล้านตัวเท่านั้น ที่สามารถแหวกว่าผ่านคอมมดลูกไปได้ และใน
จำนวนนี้ก็มีเพียงไม่กี่ตัวที่แข่งแรงพอที่จะว่ายผ่านมดลูกเข้าไปผสมกับ
ไข่ในท่อทางเดินรังไข่ได้

สำหรับไข่จะมีเซลล์บางๆ และชั้นของเนื้อเยื่อชนิดหนึ่งซึ่ง
เรียกว่าเขตโปร่งใส (Zonapellucida) ห่อหุ้มอยู่ อสุจิหลายตัวอาจจะ
เจาะผ่านด้านนอกเข้าไปได้ แต่จะมีอสุจิเพียงตัวเดียวเท่านั้น ที่สามารถ
เจาะทะลุเขตโปร่งใสเข้าไปผสมกับนิวเคลียสของไข่ โดยสัดส่วนที่สูงกว่า
ทางเบื้องหลัง

ภาพแสดงเซลล์สำคัญในโพรงมดลูกที่จะค่อยๆ

พัฒนาต่อไปเพื่อรับการเจริญเติบโตของตัวอ่อน

เซลล์ของตัวอ่อนจะถูกนำไปฟักตัว
อยู่ที่เยื่อบุผนังมดลูกในโพรง
มดลูก เพื่อให้ค่อยๆ เจริญเติบโต
และพัฒนาส่วนต่างๆ ต่อไป

อนึ่ง ทั้งไง才 และอสูจิจะมีสารชนิดหนึ่ง ลักษณะคล้ายเส้นด้ายซึ่งบรรจุข้อมูลที่เป็นรหัสเอาไว้ เพื่อสร้างชีวิตใหม่ขึ้นมา เรียกว่า โครโมโซม(Chromosomes) เมื่อโครโนโซมของไนร์และอสูจิรวมตัวเข้าด้วยกันแล้ว ก็ถือว่าการผสมพันธุ์ได้เสร็จสิ้นลงอย่างสมบูรณ์

ส่วนไนร์ที่ถูกผสมแล้ว จะแบ่งตัวออกในลักษณะของการเพิ่มเซลล์แบบทวีคูณ กล่าวคือ เริ่มแรกไนร์จะแบ่งตัวออกเป็นเซลล์ที่เหมือนกัน 2 เซลล์ก่อน จาก 2 เพิ่มเป็น 4, 8, 16, 32.....เรื่อยไป ซึ่งกระบวนการนี้จะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จนในที่สุดจะเกิดเป็นก้อนเซลล์ที่ภายในกลวง เรียกว่า เซลล์ของตัวอ่อน (Blast cyst) จากนั้นเซลล์ของตัวอ่อนจะถูกลำเลียงตามท่อทางเดินรังไน เข้าไปฟักตัวอยู่ที่เยื่อบุผนังมดลูก ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับฟองน้ำในโพรงมดลูก

กิจกรรมที่ 4

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูก
และให้ทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

1. เมื่อไบต์จากมาจากรังไบแล้ว 1-2 ชั่วโมง ไบจะเริ่มเคลื่อนตัวอย่างช้าๆตามท่อทางเดินรังไบเข้าสู่น้ำนมคุก
2. การผสมพันธุ์จะเกิดขึ้นในขณะที่ไบผ่านมาตามท่อทางเดินรังไบ โดยสุจิหลายตัวจะได้พบกับไบ
3. มีอสุจิจำนวนมากที่สามารถเจาะทะลุเขตโพร์งใส่เข้าไปผสมกับนิวเคลียสของไบ
4. เมื่อโครโนม(Chromosomes)ของไบและอสุจิรวมตัวเข้าด้วยกันแล้ว ก็ถือว่าการผสมพันธุ์ได้เสร็จสิ้นลงอย่างสมบูรณ์
5. เซลล์ของตัวอ่อน (Blastocyst) จะถูกลำเลียงมาตามท่อทางเดินรังไบ เข้าไปฝังตัวอยู่ที่เยื่อบุผนังมดลูก

ตรวจคำตอน

กิจกรรมที่ 4

กรอบที่ 5

DNA เป็นสารเคมีที่จะเก็บ
บันทึกข้อมูลทุกอย่างที่จำเป็นต่อ¹
การสร้างและรักษาร่างกายเอาไว้
การก่อตัวของ DNA จะมีลักษณะ²
คล้ายบันไดเวียน โดยเริ่มต้น³
จากสารเคมีธรรมชาติ ก่อน

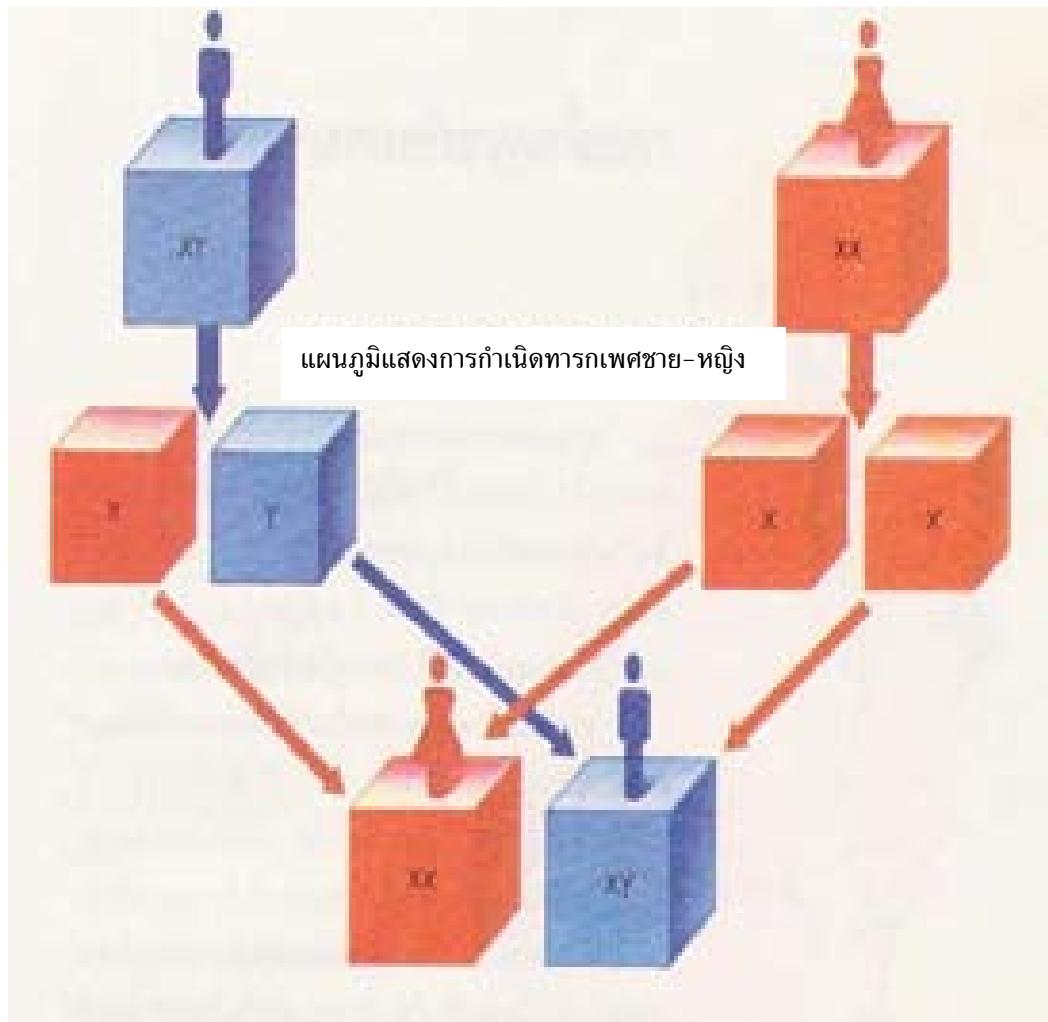

ยินส์และลักษณะทางพันธุกรรม

เซลล์ของสิ่งมีชีวิตทุกเซลล์ จะมีโครโนไซม์ซึ่งมีรูปร่างเหมือนกับเด็นดายเลิกๆ อยู่มากนanyaหลายคู่ โครโนไซม์เหล่านี้สร้างขึ้นมาจากการโปรตีนซับซ้อนชนิดหนึ่ง ชื่อ **DNA (Deoxyribonucleic acid)** โดย DNA จะทำหน้าที่คัดลอกแบบแม่เหล็กของเทปบันทึกเสียง คือจัดหรือเก็บข้อมูลทุกอย่างที่จำเป็นต่อการผลิตและบำรุงรักษาร่างกายเอาไว้ตามบริเวณที่เรียกว่า **ยินส์ (Genes)** ยินส์มีหน้าที่พิเศษหลายอย่าง เช่น เป็นการกำหนดสีของตา สีผม และความสูงเป็นต้น

โดยทั่วไปแล้ว เซลล์อื่นๆ ของร่างกายจะมีโครโนไซมอยู่ปีนคู่ๆ กัน เช่นเซลล์เพศเท่านั้น ที่มีโครโนไซม์ถูกกำหนดให้เป็นเดียว ด้วยเหตุนี้ เมื่อเกิดการผิดปกติในจำนวนโครโนไซม์ ก็จะมีผลต่อการทำงานของร่างกาย เช่น ถ้ามีโครโนไซม์เพียง 45 คู่ แทนที่จะเป็น 46 คู่ อาจทำให้เกิดภาวะซูบาร์บาร์ (Down syndrome) ซึ่งเป็น疾患ที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและการเรียนรู้

นอกจากนี้ การผิดปกติของโครโนไซม์ ยังเป็นตัวชี้ว่า กำหนดเพศของทารกต้องถูกต้อง กล่าวคือ เซลล์ของเพศหญิงหรือไข่ทุกใบจะมีโครโนไซม์เพศเป็น XX ส่วนเซลล์ของเพศชายหรืออสุจิจะมีโครโนไซม์เพศเป็น XY ไข่ที่ถูกผิดปกติ อาจจะมีโครโนไซม์ครึ่งหนึ่ง ขาดไป หรือมีโครโนไซม์ครึ่งหนึ่ง 有多余 หรือมีโครโนไซม์ครึ่งหนึ่ง ขาดไป หรือมีโครโนไซม์ครึ่งหนึ่ง 有多余 แต่ถ้าตัวอสุจิที่มีโครโนไซม์เพศ X เข้าผิดกับไข่ อาจจะมีโครโนไซม์เป็น XY ซึ่งจะเป็นเพศชาย นั่นคือ ชนิดของอสุจิจะเป็นตัวกำหนดเพศของทารก

แต่ในบางครั้ง การผสมกันของโครโนมโซมก็อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ซึ่งมีสาเหตุจากความผิดปกติของยีนส์เอง หรือยีนスマพันกัน ทำให้หารกไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร หรือมีความผิดปกติโดยกำเนิด หน้าตาของหารกจึงผิดเพี้ยนไปคล้ายกับพวกรวงโกล ซึ่งเรียกว่ามีลักษณะเป็น ดาวน์ ชินโดรม (Down's syndrome) คือ ปัญญาอ่อน ศีรษะกลมเล็ก ตาชี้ขึ้น ดึงมูกแบบลึกลับมากจุกปาก นิ้วมือสั้นป้อม

โครโนมโซมที่รวมตัวกันจะมาจากบิดา และมารดาคนละครั้ง รวมทั้งเป็นการกำเนิดเพศของหารกด้วยกล่าวคือ ไข่จะมีโครโนมโซมเป็น XX ขณะที่อสุจิมีโครโนมโซมเป็น X ข้าօอสุจิโครโนมโซม X เข้าผสมกับไข่ หารกที่เกิดมาจะเป็นเพศหญิง แต่ถ้าอสุจิโครโนม Y เข้าผสมกับไข่ หารกที่เกิดมาจะเป็นเพศชาย หรือกล่าวได้ว่า โครโนมโซมของตัวอสุจิเป็นตัวกำหนดเพศของหารก

กิจกรรมที่ 5

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ① สารเคมีที่จะเก็บบันทึกข้อมูลทุกอย่างที่จำเป็นต่อการสร้าง และรักษาร่างกายเอาไว้มีชื่อว่าอย่างไร

ตอบ.....

- ② ยีนส์(Genes) มีหน้าที่พิเศษหลายอย่าง โดยเป็นตัวกำหนดอะไรบ้าง

ตอบ.....

- ③ โดยทั่วไป เซลล์อื่นๆ ของร่างกายจะมีโครโนโซมอยู่เป็นคู่ๆ ยกเว้นเซลล์ชนิดใดที่โครโนโซมถูกกำหนดให้เป็นเดี่ยว

ตอบ.....

- ④ เซลล์ของเพศหญิงหรือไม่ทุกใบจะมีโครโนโซมเป็นอย่างไร ส่วนของเซลล์ของเพศชายหรืออสุจิจะมีโครโนโซมเป็นอย่างไร

ตอบ.....

- ⑤ โครโนโซมที่เป็นตัวกำหนดเพศของทารกคือโครโนโซมของอะไร

ตอบ.....

ตรวจคำตอบ

กิจกรรมที่ 5

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

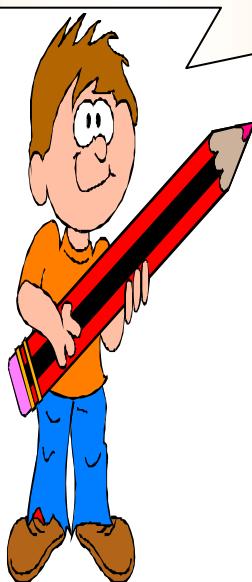
DNA(Deoxyribonucleic acid)

กำหนดลักษณะทางเพศ และความสูง เป็นต้น

เซลล์เพศ

XX , XY

โครงโภชนาญาณอสุจิ

กิจกรรมเสนอแนะ

- นักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศ “การกำเนิดและการเจริญเติบโต”
- ร้องเพลง

ระบบสืบพันธุ์

คำร้อง ปราณา เพชรฤทธิ์
ทำนอง หนูมสุพรรณ

ขอทวนบทระบบสืบพันธุ์ ของคนเรานั้นว่ามีค้าขอกันดังกล่าวนี้ เพศชายอัณฑะสร้างตัวอสุจิ ส่งไปพักที่หลอดเก็บตัวอสุจิ

หลอดนำตัวลำเลียงต่อไป นำไปเก็บไว้ต่อมสร้างน้ำเลี้ยงอสุจิ อาหารสมบูรณ์ ต่อมลูกหมาก หน้าที่ หลังสารเคมีเกิดสภาพเหมาะสมเซลล์

ระบบสืบพันธุ์ของเพศหญิง รังไข่ดีจริงผลิตไข่ไม่ล้มเหลว ตกไข่หนึ่งใบเคลื่อนไปรุดเร็ว เคลื่อนอย่างเร็วสู่ท่อนำไข่

ปฏิสนธิเกิดที่ตรงนี้ ถ้าหากว่ามีตัวอสุจิผสมไข่ฟังตัวผนังมดลูก แต่หากว่าไม่สลายตัวไปเป็นประจำเดือน

เพลง การตั้งครรภ์

คำร้อง ปราณนา เพชรฤทธิ์
ทำนอง ขอรอยยิมคืน

เอ็มบริโอคือกลุ่มเซลล์ ไข่แบ่งเซลล์หลังผสม อุ้ยในท้องไม่ดื่มน้ำ
ของหวานขมผ่านทางรก

ตอนตั้งครรภ์นั้นสุขใจ แฟดร่วมไข่ไม่โกรหก อสุจิลงตก เพียงหนึ่งเดียว
กลมเกลี้ยวกัน

เพศพันธุ์เหมือนทุกนัย แฟดค่างไข่ไม่เหมือนกัน อาจเพศเดียว
หรือแปรผัน อสุจินั้นไข่คนละตัว
คลอดก่อนกาลอาจถึงตาย หรือแท้งได้แสนน่ากลัว ช่วงตั้งครรภ์
ต้องเตือนตัวรักษาตัวให้ดีอย

การผสมเทียมคน

คำร้อง ปราณนา เพชรฤทธิ์
ทำนอง เนียงโนปีนา

หลงชายที่ไม่สมบูรณ์ เสื่อมสูญเรื่องการมีบุตร สืบวงศ์พันธุ์มนุษย์ จะต้องเร่งรุดไปผสมเทียม
ไม่ต้องมีการร่วมเพศ พิเศษวิธียอดเยี่ยม หลักการการผสมเทียม จะต้องจัดเตรียมตัวอสุจิ
ฉีดไปที่คอมดลูก ให้ลูกให้ต้องโดยดี ผสมตั้งครรภ์เปรมปรีด์ หลักการอันนี้กับหญิงสาวຍ
หากหญิงนั้นมีปัญหา ต้องผสมนอกร่างกาย ปฏิสนธิเมื่อไร ฉีดกลับเข้าไปฝังในมดลูก

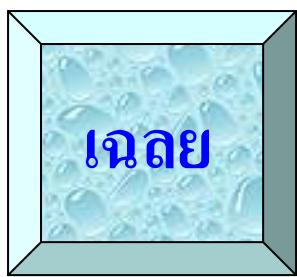
เราเรียกว่าเด็กหลอดแก้ว แจ้วหวานน่ารักพันผู้ เทคโนโลยีสร้างลูก เพื่อคนขาดลูกมีลูกลูกใจ
คนมากเลี้ยงยากขาดแคลน วางแผนครอบครัวก่อนสาย มีลูกหมายสมสบาย ครอบครัวสดใสชาติไทย
เจริญ

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การกำเนิดและการเจริญเติบโต เล่ม 1

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เหตุใดจึงต้องมีการสืบพันธุ์ ก. เพื่อให้เข้ากับพวกรสึ่งกันได้ ข. เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมชาติ ค. เพื่อปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้นตามลำดับ ด. วิวัฒนาการ ง. เพื่อคำรงเพ่าพันธุ์มิให้สูญพันธุ์ไป	6. ไข่ที่ได้รับการผสมแล้วจะไปฟังตัวที่ได้ ก. พังมดลูกด้านใน ข. ห่อน้ำไข่ ค. รังไข่ ง. ช่องคลอด
2. อวัยวะที่ทำหน้าที่ผลิตอสุจิคืออวัยวะใด ก. อัณฑะ ข. องคชาต ค. หลอดเก็บเชื้ออสุจิ ง. ถุงน้ำอสุจิ	7. อาหารประเภทใดที่จำเป็นที่สุดสำหรับมารดาที่ตั้งครรภ์ และทารกในครรภ์ ก. ไขมัน ข. วิตามิน ค. โปรตีน ง. คาร์โบไฮเดรต
3. เชลล์สืบพันธุ์เพศชายเรียกว่าอะไร ก. ไข่ ข. องคชาต ค. อสุจิ ง. อัณฑะ	8. เชลล์สืบพันธุ์เพศหญิงเรียกว่าอะไร ก. อสุจิ ข. รังไข่ ค. ห่อน้ำไข่ ง. ไข่
4. ไข่และอสุจิจะมีสารชนิดหนึ่งลักษณะคล้ายเส้นด้ายซึ่งบรรจุข้อมูลที่เป็นรหัสเอาไว้เพื่อใช้สำหรับสร้างชีวิตใหม่ที่นี่มาเรียกว่าอะไร ก. ดาวน์ชินโตรม ข. ไครโนไซม ค. เอ็มบริโอ ง. รก	9. ตามปกติช่วงระยะเวลาห่างของการมีประจำเดือนจะอยู่ระหว่างกี่วัน ก. 30 วัน ข. 28 วัน ค. 26 วัน ง. 24 วัน
5. เชลล์แรกที่ถูกผสมระหว่างอสุจิกับไข่เรียกว่าอะไร ก. ไข่อ่อน ข. เอนโด สเปร์ม ค. เอ็มบริโอ ง. ทารก	10. เมื่อนุ่มนวลคลุกเตรียมพร้อมสำหรับการฝังตัวของไข่ที่ผ่านการผสมอสุจิแล้ว โดยสภาพความพร้อมนี้คงอยู่ประมาณกี่วัน ก. 25 วัน ข. 10 วัน ค. 20 วัน ง. 15 วัน

1. ຂ

2. ດ

3. ຄ

4. ພ

5. ຊ

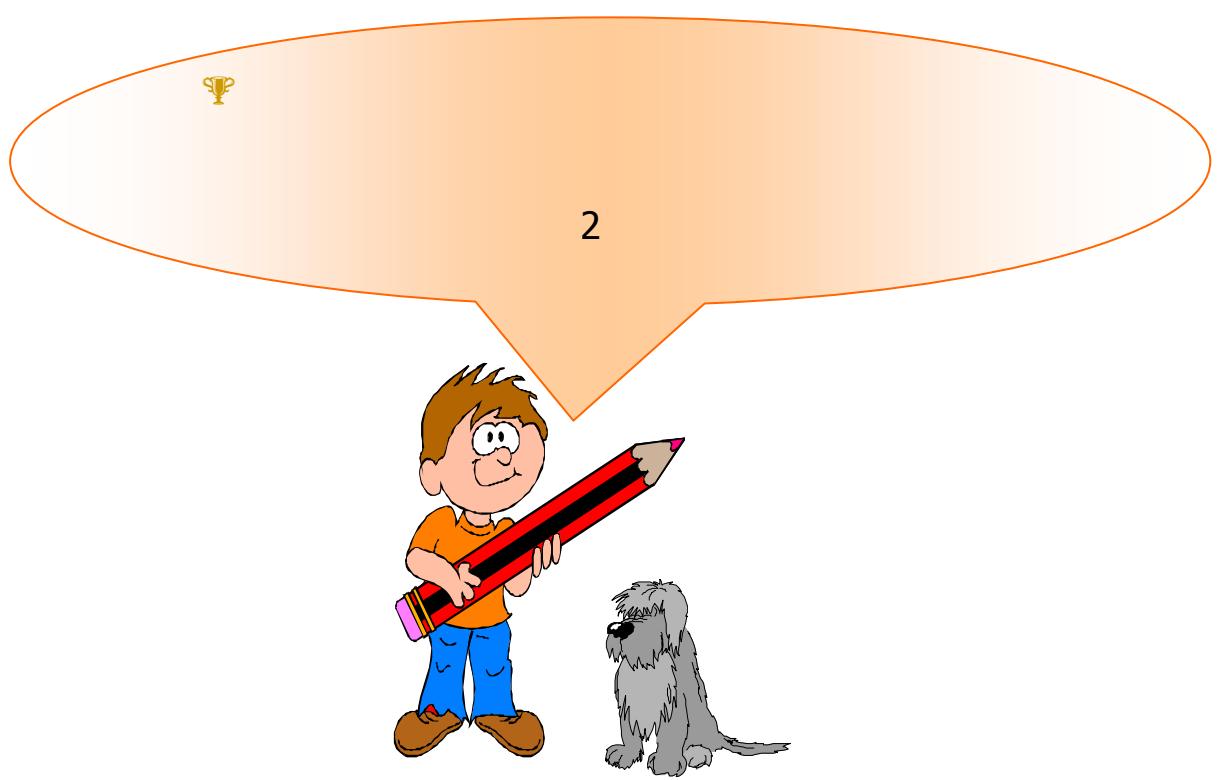
6. ກ

7. ດ

8. ຂ

9. ພ

10. ພ ~~ຂ~~

บรรณานุกรม

ไบรอัน อาร์. วาร์ด. สารานุกรมชุดร่างกายของเรา การกำเนิดและการเจริญเติบโต.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญ,

เรือน สมะ. คู่มือการใช้หุ่นจำลอง และดงอวัยวะภายในของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ลีฟวิ่ง ทรานส์ มีเดีย จำกัด, 2542

วิเชียร เกษปะทุม และคณะ. สรุป เฉลย เก็ง เตรียมสอบม.2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา, 2551

วินัย วิทยาลัย. แบบทดสอบรายจุดประ孀ค์ วิทยาศาสตร์ ว203 ม.3. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์สิกส์เซ็นเตอร์, 2536

วีรเกียรติ สิกขามูล และคณะ. แบบฝึกหัดวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 3.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

ศึกษาธิการ. กระทรวง, คู่มือครุวิทยาศาสตร์ เล่ม 3 ว203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541

ศึกษาธิการ. กระทรวง, หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ เล่ม 3 ว203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543ค